

Bijdrage wintermeeting 2014

Samenwerking tussen organisaties bij sociale innovatie.

Lien Pots & Mark Leys,

Vrije Universiteit Brussel, Onderzoekgroep Organisatie beleid en sociale ongelijkheden in de gezondheidszorg (OPIH), Laarbeeklaan 103, 1090 Jette

Achtergrond: Ouderenzorg betreft een maatschappelijk (publiek) domein waarin vanuit de overheden (internationaal) naar wegen wordt gezocht om de veranderende maatschappelijke behoeften op een gepaste manier te beantwoorden. Die zoektocht past in het verhaal van de sociale innovatie.

Zorgvernieuwing of innovatie in de ouderenzorg is vandaag sterk geënt op de vaststelling dat verschillende type spelers zullen moeten samenwerken om op een kwaliteitsvolle en adequate manier te kunnen inspelen op de (veranderende) behoeften van de steeds complexer en groter wordende groep ouderen. Ervaringen leren dat (sociale) innovatie nood heeft aan samenwerking tussen overheidsspelers, non-profit en profit actoren, industrie en private spelers. De samenwerking moet niet alleen georganiseerd worden tussen verschillende types professionals, mantelzorgers en de oudere persoon, maar krijgt vorm in interorganisatorische netwerken (ION). Een ION is een min of meer duurzaam verband tussen autonome organisaties die via een samenwerking ernaar streven een gemeenschappelijke doelstelling te realiseren, omdat individuele organisatie daar niet in slagen. Een ION verhoogt de capaciteit van individuele organisaties en verhoogt de mogelijkheden om bestaande middelen aan te wenden om sociale problemen op een meer effectieve manier op te lossen. Een ION creëert randvoorwaarden om kennis en vaardigheden uit te wisselen, middelen samen te brengen, gebruik te maken van aanvullende mogelijkheden en het bereiken van schaalvoordelen. In dit domein is de doelstelling van samenwerking ouderen zo lang mogelijk zelfstandig thuis laten leven door de thuissituatie te verbeteren, vereenzaming tegen te gaan via actieve participatie en integrale en buurtgerichte zorg aan te bieden.

Doelstelling: In deze bijdrage zullen we dieper ingaan op factoren die de ontwikkeling en werking van ION binnen de ouderenzorg versterken.

Discussie: De werking van een ION wordt sterk beïnvloed door: de verschillende regelgeving en beleidsprioriteiten (welzijn, gezondheid, sociaal culturele sector, huisvesting, ...) waaraan verschillende spelers onderhevig zijn (inclusief de financiering), door de mate waarin de netwerkactiviteiten aansluiten bij de kernactiviteiten van netwerkpartners, door belangen en door culturele verschillen. Waarden en normen van verschillende stakeholders drukken hun stempel op het vormgeven van vernieuwingen. Beter inzicht daarin verwerven zal aanleiding geven tot het beter begrijpen van drempels of faciliterende randvoorwaarden bij implementatie van zorgvernieuwing. Samenwerking is m.a.w. niet iets dat altijd "spontaan" ontstaat. In deze bijdrage gaan we in op een aantal problemen of barrières die kunnen opduiken in het vormen van ION in de ouderenzorg en op een aantal mogelijke faciliterende randvoorwaarden, zoals het uitdenken van een bestuurstructuur van een netwerk en mechanismen die het ontwikkelen van een gemeenschappelijke visie en operationele werkwijze kunnen ondersteunen. Het beter begrijpen van de 'institutionele kenmerken' van de ouderenzorgsector(en) en de diverse spelers die er een rol kunnen opnemen vergemakkelijkt het formuleren van suggesties voor werkzame en haalbare zorgvernieuwingstrategieën die aangepast zijn aan de (lokale) context van de ouderenzorg en aan de behoeften van de ouderen en hun mantelzorgers.